

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

P8_TA(2019)0062

Godišnje izvješće o politici tržišnog natjecanja**Rezolucija Europskog parlamenta od 31. siječnja 2019. o godišnjem izvješću o politici tržišnog natjecanja (2018/2102(INI))**

(2020/C 411/27)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 7., 8., 9., 11., 12., 39., 42., od 101. do 109. i 174.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, posebice njezine članke 35., 37. i 38.,
- uzimajući u obzir Izvješće Komisije od 18. lipnja 2018. o politici tržišnog natjecanja za 2017. (COM(2018)0482) i radni dokument službi Komisije objavljen istog datuma kao popratni dokument,
- uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika ⁽²⁾ (Uredba EZ-a o koncentracijama),
- uzimajući u obzir bijelu knjigu Komisije od 9. srpnja 2014. naslovljenu „Prema učinkovitijoj kontroli koncentracija u EU-u” (COM(2014)0449),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 22. ožujka 2017. o ovlašćivanju tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje za učinkovitije provođenje pravila i osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta (COM(2017)0142) (Direktiva ECN+),
- uzimajući u obzir Obavijest Komisije od 19. srpnja 2016. o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (C(2016)2946),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. veljače 2014. o sporazumima o suradnji EU-a o provedbi politike tržišnog natjecanja i daljnjim koracima ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir relevantna pravila, smjernice, odluke, rezolucije, komunikacije i dokumente Komisije na temu tržišnog natjecanja,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 19. travnja 2018. ⁽⁴⁾ i 14. veljače 2017. ⁽⁵⁾ o godišnjim izvješćima za 2016. i 2017. o politici tržišnog natjecanja EU-a,
- uzimajući u obzir svoju studiju iz srpnja 2018. naslovljenu „Competition issues in the Area of Financial Technology (Fin Tech)” (Pitanja tržišnog natjecanja u području financijske tehnologije), čiju je izradu zatražila radna skupina za tržišno natjecanje pri Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku,
- uzimajući u obzir odgovore Komisije na pitanja za pisani odgovor E-000344-16, E-002666-16 i E-002112-16,

⁽¹⁾ SL L 187, 26.6.2014., str. 1.⁽²⁾ SL L 24, 29.1.2004., str. 1.⁽³⁾ SL C 93, 24.3.2017., str. 71.⁽⁴⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0187.⁽⁵⁾ SL C 252, 18.7.2018., str. 78.

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

- uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 12. prosinca 2018. o Izvješću Komisije od 18. lipnja 2018. o politici tržišnog natjecanja za 2017.,
 - uzimajući u obzir Konačno izvješće Komisije o istraživanju o sektoru e-trgovine objavljeno 10. svibnja 2017. (COM(2017)0229),
 - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku i mišljenja Odbora za međunarodnu trgovinu te Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A8-0474/2018),
- A. budući da je politika tržišnog natjecanja na snazi više od 60 godina te da je snažna i učinkovita politika tržišnog natjecanja EU-a oduvijek bila temelj europskog projekta;
- B. budući da utajom poreza i izbjegavanjem plaćanja poreza dolazi do nepravednog tržišnog natjecanja koje osobito utječe na mala i srednja poduzeća (MSP);
- C. budući da pranje novca, izbjegavanje plaćanja poreza i utaja poreza dovode u pitanje pravednu raspodjelu prihoda od poreza u državama članicama i time narušavaju natjecanje na unutarnjem tržištu;
- D. budući da činjenica da imućni pojedinci i poduzeća masovno izbjegavaju plaćanje poreza ne šteti samo običnim poreznim obveznicima, javnim financijama i socijalnim izdacima, nego ujedno predstavlja prijetnju dobrom upravljanju, makroekonomskoj stabilnosti, socijalnoj koheziji i povjerenju javnosti u institucije Unije i država članica;
- E. budući da su se određene vlade i jurisdikcije, uključujući neke i unutar EU-u, specijalizirale za ili upustile u stvaranje povlaštenih poreznih režima kojima se narušava tržišno natjecanje u korist multinacionalnih poduzeća i imućnih pojedinaca, a koji zapravo u tim jurisdikcijama nemaju ekonomsku aktivnost, nego ih u njima predstavljaju samo fiktivna poduzeća;
1. smatra da je politika tržišnog natjecanja kojom se nastoje zajamčiti jednaki uvjeti u svim sektorima temelj europskog socijalnog tržišnog gospodarstva te ključni čimbenik jamčenja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta; pozdravlja Izvješće Komisije o politici tržišnog natjecanja za 2017. te njezine aktivnosti i napore da se zajamči djelotvorna primjena pravila o tržišnom natjecanju u Uniji u korist svih građana EU-a, osobito onih koji su kao potrošači u slabijem položaju; nadalje poziva Komisiju da nastavi osiguravati cjelovitu provedbu pravila EU-a o tržišnom natjecanju, obraćajući posebnu pozornost na poteškoće s kojima se suočavaju MSP-ovi, te da spriječi njihovu neravnomjernu primjenu u državama članicama;
2. pozdravlja i dodatno potiče strukturiran dijalog s povjerenicom za tržišno natjecanje i napore Komisije da se održi bliska suradnja sa zastupnicima iz nadležnog odbora Parlamenta i njegove radne skupine za tržišno natjecanje; smatra da je Komisijino godišnje izvješće o politici tržišnog natjecanja neophodan element demokratske kontrole; podsjeća da je Parlament posljednjih godina bio kroz redovni zakonodavni postupak uključen u oblikovanje okvira za pravila tržišnog natjecanja, na primjer u okviru predložene Direktive ECN+; napominje da bi Parlament trebao dobiti ovlasti za suodlučivanje pri oblikovanju okvira za pravila tržišnog natjecanja te žali što ovo područje politike Unije nije dobilo jaču demokratsku dimenziju pri zadnjim izmjenama Ugovora;
3. pozdravlja i dalje podržava ambiciozan plan i prioritete Glavne uprave Komisije za tržišno natjecanje te napominje da i dalje postoje važni izazovi, na primjer u području kontrole koncentracija, pri čemu i sam broj spajanja čini izazov; primjećuje da odluke Komisije o spajanjima, protumonopolskoj politici i državnoj potpori često podliježu političkim raspravama, te ističe da je ukupna slika šira, iako su neki primjeri nedavnih odluka prikazani u ovom izvješću, i da Parlament nema namjeru zauzeti stajalište o pojedinačnim slučajevima jer je uloga Komisije da odlučuje o tome kada se ne poštuje pravo tržišnog natjecanja;
4. traži od Komisije da analizirapotencijalan štetan utjecaj predloženog spajanja Siemens i Alstoma na konkurentnost europskog željezničkog tržišta i njegove negativne učinke na korisnike željeznice;

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

5. prima na znanje da je Komisija donijela zakonodavni prijedlog o izradi PEPP-a (paneuropski osobni mirovinski proizvod) 2018. godine, koji bi bio privatni mirovinski fond;
6. naglašava da je funkcioniranje tržišnog natjecanja na jedinstvenom europskom tržištu prije svega korisno za potrošače;
7. pozdravlja istragu o kartelu proizvođača kamiona; smatra pozitivnim činjenicu da Komisija nije samo razmatrala utjecaj kartela između velikih proizvođača kamiona na cijene kamiona, nego ih je sankcionirala zbog suradnje s ciljem odgođe uvođenja čistih kamiona;
8. naglašava činjenicu da se pravila tržišnog natjecanja temelje na Ugovorima i da ih, kao što je navedeno u članku 7. UFEU-a, treba tumačiti u svjetlu širih europskih vrijednosti na kojima se temelji zakonodavstvo Unije u vezi sa socijalnim pitanjima, socijalnim tržišnim gospodarstvom, standardima zaštite okoliša, klimatskom politikom i zaštitom potrošača; smatra da bi primjenom prava EU-a o tržišnom natjecanju trebalo riješiti sve poremećaje na tržištu, uključujući one uzrokovane negativnim vanjskim učincima na društvo i okoliš;
9. smatra da bi politikom tržišnog natjecanja trebalo promicati energetska tranziciju diljem EU-a, poticati gospodarsku i društvenu integraciju u Europi, ekološki održive poljoprivredne aktivnosti te ograničiti mogućnost velikih energetskih poduzeća da dižu cijene opskrbe energijom;
10. ističe da čak i kad se proizvodi ili usluge pružaju besplatno, osobito u digitalnom gospodarstvu, potrošači mogu biti izloženi nepravednom ponašanju, poput pogoršanja kvalitete, izbora i inovacija ili iznuđivačkih praksi; smatra da bi pravila EU-a o tržišnom natjecanju i njihova provedba trebali obuhvaćati niz aspekata koji nadilaze pristupe usredotočene na cijene i obuhvatiti šira razmatranja poput kvalitete proizvoda ili usluga, pa i u pogledu privatnosti građana;
11. ukazuje na ogromne promjene na tržištima koje su posljedica neprestanog tehnološkog razvoja koji donosi i prilike i izazove; u tom pogledu naglašava ključnu ulogu politike tržišnog natjecanja za daljnji razvoj jedinstvenog digitalnog tržišta; ističe hitnu potrebu za učinkovitim okvirom kojim bi se, uz promicanje podatkovnih inovacija i novih poslovnih modela, učinkovito rješavali izazovi gospodarstva temeljenog na podacima i algoritmu; osobito naglašava da nekoliko digitalnih platformi koje imaju mogućnost pristupa sve većim tokovima podataka i njihova kontroliranja mogu uzrokovati ekonomije razmjera i znatne vanjske učinke povezane s mrežom, te mogu dovesti do nefunkcioniranja tržišta zbog prekomjerne koncentracije i iznuđivanja rente zlouporabom tržišne snage; u tom kontekstu pozdravlja imenovanje posebnih savjetnika povjerenice koji se usredotočuju na buduće izazove digitalizacije za politiku tržišnog natjecanja i sa zanimanjem očekuje njihove nalaze i preporuke za djelovanje; naglašava da je u vezi s tim pitanjima potreban zajednički pristup na razini EU-a;
12. naglašava da korisnici često nisu svjesni toga u kojoj se mjeri njihovi podaci upotrebljavaju i prenose trećim stranama u marketinške ili poslovne svrhe; poziva Komisiju da u skladu s člankom 5. stavkom 3. Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija⁽¹⁾ (Direktiva o e-privatnosti) zajamči da digitalna poduzeća koriste osobne podatke tek nakon što je predmetni pretplatnik ili korisnik dao svoju izričitu privolu te da se bez te privole podaci ne mogu prenositi trećim stranama s kojima poduzeće ili platforma ima sklopljen sporazum; stoga smatra da digitalna tržišta treba procijeniti na temelju multidisciplinarnе perspektive jer protutržišno ponašanje može uključivati kršenje drugih područja prava, kao što su pravo o zaštiti podataka i potrošačko pravo; ističe da bi se odgovarajućim odgovorom u smislu izvršavanja zakonodavstva zahtijevala suradnja različitih nadležnih tijela, osobito tijela nadležnih za tržišno natjecanje, zaštitu potrošača i podataka, kako je predloženo inicijativom Europskog nadzornika za zaštitu podataka za klirinšku kuću⁽²⁾;

(¹) SL L 201, 31.7.2002., str. 37.

(²) „Privatnost i tržišno natjecanje u doba velike količine podataka: veza između zaštite podataka, prava tržišnog natjecanja i zaštite potrošača u digitalnom gospodarstvu”, preliminarno mišljenje Europskog nadzornika za zaštitu podataka, ožujak 2014., https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/14-03-26_competition_law_big_data_en.pdf

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

13. poziva Komisiju da organizira saslušanje s tehnološkim poduzećima na koje će biti pozvani izvršni direktori Googlea, Facebooka i Applea kako bi se posebno raspravilo o načinu na koji se prikupljaju osobni podaci potrošača i o načinu na koji ih upotrebljavaju treće zemlje; zabrinut je zbog toga što korisnici, regulatorna tijela, a ponekad čak ni programeri aplikacija i oglašivači, nisu upoznati s razmjerom protoka podataka od pametnih telefona do skupina za digitalno oglašavanje i ostalih trećih strana; primjećuje da podaci koje treće strane prikupljanju na temelju aplikacija pametnih telefona mogu obuhvaćati sve podatke u rasponu od informacija o profilu, kao što su dob i spol, do podataka o lokaciji, uključujući podatke o obližnjim odašiljačima mobilnih telefona ili Wi-Fi usmjernicima te informacije o svim drugim aplikacijama na telefonu; smatra da EU treba osnažiti pojedince na način da razumiju pitanja monopola i koncentracije koja se odnose na ta poduzeća za praćenje;

14. u tom pogledu poziva Komisiju da utvrdi kontrolu podataka potrebnih za stvaranje i pružanje usluga kao pokazatelja postojanja tržišne snage, među ostalim u okviru smjernice o članku 102. UFEU-a, i da zahtjeva interoperabilnost između internetskih platformi i pružatelja usluga društvenih mreža; također ukazuje na razvoj samoučećih algoritama i umjetne inteligencije, osobito kada ih poduzećima pružaju treće strane, i njegov utjecaj na prirodu kartelskog djelovanja; traži da Komisija u svojem idućem godišnjem izvješću o politici tržišnog natjecanja dostavi detaljne informacije o tim pitanjima;

15. smatra da je važno zajamčiti dobro funkcioniranje mehanizama kolektivne pravne zaštite u Uniji kojima je cilj jamčenje da potrošači oštećeni praksama koje nisu u skladu s pravilima tržišnog natjecanja dobiju odgovarajuću naknadu;

16. smatra da je potrebno zajamčiti pravo prekogranične prenosivosti kako se postojeća ograničenja tog prava ne bi ustalila kao legitimne prakse na tržištu; s druge strane, smatra da je važno prekinuti zloupotrebu i neopravdanu primjenu geografskog blokiranja u okviru kojega su prava intelektualnog vlasništva nedosljedna;

17. smatra da jurisdikcijski pragovi koji su početna točka za preispitivanje spajanja na razini EU-a i koji se temelje na prometu ciljnog subjekta i subjekta preuzimatelja nisu uvijek prikladni za digitalno gospodarstvo u kojem je vrijednost, za promidžbene svrhe, često prikazana brojem posjetitelja internetskih stranica; predlaže da se ti pragovi revidiraju i prilagode kako bi se njima obuhvatili, između ostalog, faktori kao što su broj potrošača zahvaćenih spajanjima i vrijednost povezanih transakcija;

18. ističe činjenicu da je sve teže nadvladati prepreke ulasku u određena područja digitalnog gospodarstva, s obzirom na to da što se duže provodi nepravedno ponašanje, to je teže poništiti njegove negativne učinke na tržišno natjecanje; smatra da privremene mjere mogu biti koristan alat za sprečavanje narušavanja tržišnog natjecanja u tijeku istrage; u tom pogledu tvrdi da bi Komisija trebala djelotvorno koristiti privremene mjere, jamčeći pritom pravičan postupak i pravo obrane za poduzeća pod istragom; pozdravlja obvezu Komisije da roku od dvije godine od dana prenošenja Direktive ECN+ analizira postoje li načini za pojednostavljenje donošenja privremenih mjera; u tom pogledu predlaže Komisiji da uči iz najboljih praksi u drugim jurisdikcijama;

19. poziva Komisiju da poduzme ambicioznije korake kako bi uklonila nezakonite prepreke tržišnom natjecanju na internetu i osigurala nesmetano kupovanje putem interneta za potrošače u EU-u, prati ograničenja cijena u sektorima poput internetskih platformi za smještaj i turizam te da se pobrine da potrošači imaju prekogranični pristup širokom rasponu roba i usluga na internetu po konkurentnim cijenama; traži od Komisije da provede istragu o sektoru tržišta oglašavanja kako bi se mogla bolje razumjeti dinamika tržišta internetskog oglašavanja i utvrditi prakse kojima se narušava tržišno natjecanje s kojima se treba suočiti u provedbi prava o tržišnom natjecanju, kako su to učinila neka nacionalna tijela;

20. naglašava činjenicu da digitalizacija modernog gospodarstva dovodi do promjena u tradicionalnoj ekonomskoj logici; stoga naglašava da svaki sustav oporezivanja mora uzeti u obzir da je digitalizacija nova uobičajena pojava za sve dijelove našeg gospodarstva; prima na znanje Komisijin prijedlog o utvrđivanju pravila za oporezivanje digitalnog gospodarstva⁽¹⁾; ističe da se oporezivanjem digitalnog gospodarstva mora rješavati asimetrija između tradicionalnog gospodarstva i novih digitalnih gospodarskih praksi te izbjeći sprečavanje digitalizacije i inovacija ili stvaranje umjetnih granica u gospodarstvu; ističe važnost pronalaženja međunarodnih rješenja i zajedničkih pristupa oporezivanju u digitalnom gospodarstvu; poziva Komisiju da nastavi ulagati napore na međunarodnim forumima, osobito s OECD-om, kako bi se postigao takav sporazum;

⁽¹⁾ COM(2018)0147, COM(2018)0148 i C(2018)1650.

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

21. pozdravlja Komisijin prijedlog o porezu na digitalne usluge COM(2018)0148 kao ključne mjere osiguranja da digitalni sektor plaća svoj dio poreza dok se ne donese trajno rješenje kojim će se omogućiti oporezivanje dobiti kada se stvara vrijednost;

22. ponavlja da je tržišno natjecanje u sektoru telekomunikacija ključno za poticanje inovacija i ulaganje u mreže i da bi trebalo poticati pružanje pristupačnih cijena i izbora usluga za potrošače; smatra da pozivi unutar EU-a poduzećima i korisnicima i dalje predstavljaju veliko opterećenje te da koraci prema ukidanju potrošačkih naknada za roaming u EU-u nisu dovoljni ako se jedinstveno tržište namjerava još više produbiti; potvrđuje da se moraju stvoriti poticaji za izjednačavanje poziva unutar EU-a s lokalnim pozivima s pomoću lakšeg ulaganja u potpuno europsku ili zajedničku mrežu; smatra da bi politike trebale dati prednost učinkovitim ulaganjima u nove mreže te uzeti u obzir učinak na potrošače i time spriječiti nove digitalne jazove između kućanstva s visokim i niskim primanjima; poziva Komisiju da potakne uvođenje širokopojsnog pristupa promicanjem visoke razine tržišnog natjecanja i da osigura visoku razinu povezivosti u EU-u te brzo uvođenje tehnologije 5G diljem Unije kako bi se osigurala globalna konkurentnost Unije i privukla ulaganja; smatra da je pri provedbi spomenute zadaće važno da se u politici tržišnog natjecanja u obzir uzmu posebnosti provedbe širokog pojasa u ruralnim zonama kako bi se to ostvarilo u javnom interesu i preokrenuo trend sve veće asimetričnosti u pogledu tehnoloških mogućnosti pristupa između ruralnih i urbanih područja;

23. smatra da korisnik ne bi trebao plaćati naknadu za tekući i štedni račun, osim ako su povezani s posebnim uslugama;

24. pozdravlja odluku Komisije o suzbijanju monopola kojom je Google kažnjen s 4,34 milijarde eura zbog nezakonitih praksi u vezi s mobilnim uređajima s operativnim sustavom Android kako bi ojačao dominantan položaj Googleovih tražilica; poziva Komisiju da 2019. zaključi predmet suzbijanja monopola Googlea pri kupnji koji je pokrenut prije osam godina, u studenom 2010.; podsjeća Komisiju da zaključi istragu o Googleovu postupanju u pogledu rezultata pretraživanja njegovih drugih specijaliziranih usluga pretraživanja, uključujući pitanja povezana s lokalnim pretraživanjem koja je tvrtka Yelp postavila u svojoj nedavnoj pritužbi; predlaže da Glavna uprava za tržišno natjecanje razmisli o trajanju predmeta suzbijanja digitalnog monopola i najprikladnijem alatu za njihovo rješavanje; posebno traži od Komisije da razmotri mogućnost utvrđivanja rokova za predmete suzbijanja monopola, kao što to čini u slučajevima spajanja;

25. ponavlja da Komisija također treba razmotriti potpuno strukturno razdvajanje monopola digitalne tehnologije kao moguće rješenje za ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja i jednakih uvjeta na europskom digitalnom tržištu;

26. naglašava da učinkovitost provedbe prava o tržišnom natjecanju ovisi o odgovarajućem osmišljavanju i ispitivanju pravnih sredstava; ističe da su pravna sredstva za potrošače važna za ponovnu uspostavu konkurentnosti na tržištu time što potrošačima pomažu donijeti informirane odluke i usmjereni su na pristranost u pogledu statusa quo; smatra da pri osmišljavanju mjera u vezi s ponašanjem Komisija mora kao prateću disciplinu obuhvatiti bihevioralnu ekonomiju, kao što su to proteklih godina učinila neka nacionalna tijela;

27. napominje da je predsjednik Komisije obećao da će predstaviti prijedloge kako bi se uvođenjem obveze odgovaranja na grupne zahtjeve u poreznim pitanjima potaknula porezna suradnja među državama članicama i kako bi jedna država članica mogla drugima pružiti sve informacije koje su potrebne za gonjenje onih koji izbjegavaju prekogranično plaćanje poreza; napominje da, kada aktivnosti države članice narušavaju natjecanje na unutarnjem tržištu, Parlament i Vijeće, pod određenim okolnostima i kako je navedeno u članku 116. UFEU-a, mogu izdati direktive kako bi se uklonilo to narušavanje;

28. prima na znanje da je Komisija donijela zaključak da je Luksemburg tvrtki Engie odobrio neopravdane porezne olakšice u iznosu od otprilike 120 milijuna eura te da postupak povrata i dalje traje; žali zbog činjenice da je luksemburška vlada odlučila uložiti žalbu na odluku Komisije;

29. prima na znanje odluku povjerenice za tržišno natjecanje Margrethe Vestager o istrazi koja se odnosi na državnu potporu McDonald'su u kojoj je navedeno da neoporezivanje određene McDonald'sove dobiti u Luksemburgu ne predstavlja nezakonitu državnu potporu; smatra da postojeći propisi EU-a nisu primjereni za učinkovitu borbu protiv dvostrukog neoporezivanja i za prekid natjecanja u snižavanju poreza na razini poreza na dobit;

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

30. ističe da je u dva nedavna slučaja, usprkos zaključcima Jedinog sanacijskog odbora da sanacija ne može biti opravdana na temelju javnog interesa, Komisija odobrila državnu potporu navodeći kao razlog to da će to ublažiti gospodarske poremećaje na regionalnoj razini, čime su iskazana dva različita tumačenja javnog interesa; poziva Komisiju da ispita razlike između pravila o državnoj potpori u području potpore za likvidaciju i sustava za sanaciju iz Direktive o oporavku i sanaciji banaka (BRRD) te da u skladu s time revidira svoju Komunikaciju o bankarstvu iz 2013.;
31. primjećuje da su brojne studije⁽¹⁾ ukazale na skrivene socijalne troškove i smanjeno tržišno natjecanje u pogledu proizvoda koje odgovara višim razinama koncentracije horizontalnog vlasništva; stoga poziva Komisiju da u tom smislu razmotri revidiranje Uredbe o koncentracijama i omogući smjernice o primjeni članaka 101. i 102. UFEU-a u takvim predmetima;
32. napominje da su privremene državne potpore finansijskom sektoru za stabilizaciju globalnog finansijskog sustava možda bile nužne u nedostatku sanacijskih instrumenata, ali da ih se sada mora podvrgnuti provjeri i ukloniti; izražava žaljenje zbog nedostatnosti te provjere; stoga ponavlja svoj zahtjev da Komisija razmotri jesu li bankovne institucije od početka krize imale koristi od implicitnih subvencija i državne potpore pružanjem potpore likvidnosti iz središnjih banaka; pozdravlja činjenicu da se povjerenica Margrethe Vestager tijekom strukturiranog dijaloga s Odborom Parlamenta za ekonomsku i monetarnu politiku u studenom 2017. obvezala da će analizirati moguća narušavanja tržišnog natjecanja koja proizlaze iz ESB-ova programa kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora te pružiti kvalitativan odgovor na njih; naglašava u tom pogledu da je koncept selektivnosti u dodjeli državnih potpora osnovni kriterij koji se mora temeljito istražiti i nadalje upućuje na članak 4. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji u kojem je sadržano takozvano načelo lojalnosti;
33. smatra da je prioritet zajamčiti da se pri suočavanju s budućim bankarskim krizama pravila o državnim potporama strogo i nepristrano poštuju tako da porezni obveznici budu zaštićeni od preuzimanja tereta spašavanja banaka;
34. pozdravlja alat za anonimne zviždače koji je uvela Komisija, a kojim se omogućuje prijavljivanje kartela ili drugih vrsta nezakonitih praksi koje narušavaju tržišno natjecanje, čime se povećava vjerojatnost njihova otkrivanja i progona; prima na znanje pozitivne vrijednosti na kraju prvih mjeseci primjene;
35. izražava zabrinutost zbog mogućnosti da se zbog rastuće koncentracije u finansijskom sektoru smanji tržišno natjecanje u tom sektoru, kao i zbog činjenice da stvarno unutarnje bankovno tržište ne postoji jer je i dalje postoji rascjepkanost na nacionalna tržišta;
36. ističe da je Europi potreban snažan usklađeni okvir o izvješćivanju i oporezivanju dobiti za multinacionalna poduzeća, s javnim izvješćivanjem po zemljama i zajedničkom konsolidiranom osnovicom poreza na dobit; podsjeća da bi se donošenjem tih mjera, osim smanjenja troškova za poduzeća i porezne uprave država članica, riješio i problem transfernih cijena i osiguralo poštenije tržišno natjecanje na jedinstvenom tržištu;
37. poziva Komisiju da u sklopu europskog semestra nastavi ocjenjivati štetne porezne mjere u državama članicama te da u potpunosti procijeni narušavanja tržišnog natjecanja i učinke prelijevanja na druge jurisdikcije;
38. poziva Komisiju da nastavi ulagati napore, i čak poveća napore u istragama zlouporabe dominantnog položaja na tržištu na štetu potrošača u EU-u; traži od Komisije da istovremeno strogo nadzire postojeće državne monopole i zakonitost natječaja za davanje koncesija kako bi spriječila svako prekomjerno narušavanje tržišnog natjecanja;
39. upozorava na učinak narušavanja koji državne potpore mogu imati u pogledu funkcioniranja unutarnjeg tržišta; podsjeća na stroge zahtjeve za primjenu članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a; napominje da se većina odluka o pitanjima borbe protiv monopola i državnoj potpori donosi na nacionalnoj razini; stoga smatra da bi Komisija trebala pratiti i poduzimati mjere za osiguranje dosljedne politike na unutarnjem tržištu; poziva Komisiju na pokretanje programa za bolje usmjerenu državnu potporu; pozdravlja stalne napore koje Komisija ulaže kako bi se pojasnili različiti aspekti definicije državne potpore, kako pokazuje Obavijest Komisije o pojmu državne potpore u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a; osobito primjećuje napore koji se ulažu u pojašnjenje pojmova „poduzetnik” i „gospodarska djelatnost”; međutim, napominje da je i dalje teško odrediti jasnu razliku između gospodarskih i negospodarskih aktivnosti; nadalje,

⁽¹⁾ Zajedničko vlasništvo institucionalnih ulagača i njegov utjecaj na tržišno natjecanje, OECD, 5. i 6. prosinca 2017.

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

ističe da je ispravno tumačenje Ugovora zadaća Suda Europske unije; poziva Komisiju da pri primjeni pravila EU-a o državnim potporama nastavi posvećivati posebnu pozornost pružanju usluga od općeg gospodarskog interesa, uključujući energetiku, prijevoz i telekomunikacije, osobito u kontekstu državne potpore namijenjene izoliranim, udaljenim ili perifernim regijama u Uniji; napominje da bi pri primjeni državnih potpora radi promicanja usluga od općeg interesa trebalo nastojati ostvariti koristi za potrošače i građane, a ne jačati osobne interese;

40. naglašava činjenicu da oporezivanje primarno ostaje u nacionalnoj nadležnosti jer se u Vijeću mora postići jednoglasnost, te da odabir politike time ovisi o političkom stavu i orijentaciji vlada i parlamenata dotičnih država članica; međutim, napominje da se instrument oporezivanja može upotrebljavati za dodjelu državne potpore poduzećima, čime može doći do stvaranja nejednakih uvjeta na unutarnjem tržištu; stoga ističe da je potrebno zajamčiti da se nacionalnim poreznim politikama ne narušava pošteno tržišno natjecanje te da se tako porezna politika i politika tržišnog natjecanja dosljedno primjenjuju na unutarnjem tržištu; pozdravlja činjenicu da je radna skupina za državnu potporu u obliku porezne olakšice postala stalno tijelo; poziva na to da ta radna skupina bude dostatno opremljena ljudskim resursima i alatima za provođenje istražnog postupka; poziva na jasnoću u pogledu istraga o državnoj potpori kad je riječ o takvim pitanjima, uključujući broj predmeta koji se istražuju; naglašava da su na unutarnjem tržištu kažnjeni novi sudionici i društva, uključujući mala i srednja poduzeća, koja ne koriste agresivne porezne prakse; pozdravlja Komisijine temeljite istrage praksi kojima se narušava tržišno natjecanje, kao što su selektivne porezne olakšice i porezne odluke kojima se dopušta zadržavanje prekomjerne dobiti; osobito pozdravlja smjernice navedene u Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore kojima su obuhvaćena porezna mišljenja; poziva države članice da napuste nezakonite konkurentske prakse među državama članicama temeljene na neopravdanim fiskalnim poticajima; poziva Vijeće na donošenje prijedloga o zajedničkoj konsolidiranoj osnovici poreza na dobit (CCCTB); izražava žaljenje zbog činjenice da se, prema pravilima EU-a o državnim potporama, neplaćeni porezi koji se naplate od korisnika nezakonite porezne potpore vraćaju zemlji koja je dodijelila potporu; poziva Komisiju da poradi na rješenju tog problema; ističe da bi budući pregovori s Ujedinjenom Kraljevinom trebali uključivati poštovanje pravednog tržišnog natjecanja i jamstvo da Ujedinjena Kraljevina ne smije dodjeljivati državnu potporu u obliku povlaštenih poreznih sporazuma;

41. naglašava dalekosežnu koncentraciju u lancu opskrbe hranom, pri čemu nekoliko poduzeća predstavlja oligopol na svjetskom tržištu sjemena i pesticida, podjednako na štetu potrošača, poljoprivrednika, okoliša i bioraznolikosti; ističe da će takva struktura poljoprivrednike učiniti još tehnološki i ekonomski ovisnijima o nekoliko globalno integriranih platformi koje nude sve na jednom mjestu, proizvesti ograničenu raznovrsnost sjemena, preusmjeriti trendove u inovacijama na štetu usvajanja proizvodnog modela kojim bi se poštovali okoliš i bioraznolikost te u konačnici, kao rezultat smanjenog tržišnog natjecanja, stvoriti manje inovacija i slabiju kvalitetu konačnih proizvoda; zahtijeva od Komisije da, uzimajući u obzir pad prihoda poljoprivrednih gospodarstava, posebno kod malih poljoprivrednika, usmjeri svoje djelovanje na omogućivanje pristojnih prihoda za poljoprivredne proizvođače, posebno mala i srednja poljoprivredna gospodarstva;

42. smatra da je nužno da Komisija podrobnije kontrolira upotrebu patenata u području poljoprivrede;

43. pozdravlja inicijative kao što je okvir za pametna sela kojim se naselja potiče na veću fleksibilnost, bolje iskorištavanje resursa i aktivnije sudjelovanje u natjecanju jedinstvenog tržišta, kao i na poboljšanje njihove privlačnosti i kvalitete života seoskog stanovništva;

44. prepoznaje potencijal tehnologije lančanih blokova za financijske usluge; međutim, upozorava da se mora urediti primjena te tehnologije za prikupljanje sredstava radi izbjegavanja prekomjernog dampinga u odnosu na uređena financijska tržišta, rizika za ulagače i rizika od pranja novca; u tom pogledu poziva Komisiju da predloži regulatorni okvir za inicijalne ponude povezane s kriptovalutama (ICO);

45. izražava zabrinutost zbog Komisijinog nedavnog odobrenja za spajanje Bayera i Monsata i njezinog priznanja da je u toj odluci zanemarila ciljeve UFEU-a, osobito sigurnosti hrane, zaštite potrošača, okoliša i klime;

46. smatra da je važno poduzeti mjere protiv poduzeća koja se miješaju u faze trgovanja i raspodjele u poljoprivrednom lancu i koja narušavaju poljoprivredna tržišta, zbog čega se smanjuju prihodi poljoprivrednika i povećavaju cijene za potrošače;

47. pozdravlja pristup Komisije da se pri ocjenjivanju horizontalnih spajanja sve više usmjerava na tržišno natjecanje u pogledu inovacija, osobito u spajanjima koja uključuju tržišta usmjerena na istraživanje i razvoj i primjećuje da bi spajanja trebalo procjenjivati iz perspektive cijelog unutarnjeg tržišta; također traži od Komisije da podnese reviziju Uredbe EZ-a

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

o koncentracijama i analizira u kojoj mjeri treba imati ovlasti, kao što je trenutno slučaj s nekoliko država članica, za usvajanje mjera za zaštitu europskog javnog reda te prava i načela UFEU-a i Povelje EU-a o temeljnim pravima, uključujući zaštitu okoliša;

48. ponavlja preliminarni zaključak Komisije da je Google zloupotrijebio svoj dominantan položaj tražilice time što je svojim proizvodima dao nezakonitu prednost; ističe da je za okončanje takve zlouporabe potrebno potpuno strukturno odvajanje općih i specijaliziranih usluga pretraživanja poduzeća;

49. primjećuje da Sud Europske unije tumači članak 101. UFEU-a uzimajući u obzir različite ciljeve Ugovora; međutim, naglašava da se usko tumačenje članka 101. UFEU-a u Komisijinim horizontalnim smjernicama sve više smatra preprekom suradnji manjih sudionika na tržištu za donošenje viših društvenih standarda i standarda zaštite okoliša; smatra da bi Komisija trebala stvoriti pravnu sigurnost u pogledu uvjeta u skladu s kojima bi se kolektivni ugovori proizvođačkih organizacija, uključujući zadruge, udruženja i međusektorske organizacije proizvođača koji se sklapaju u cijelom lancu opskrbe hranom radi održivosti i pravednih radnih standarda, trebali ocjenjivati u skladu s pravom tržišnog natjecanja, te da bi trebalo poticati takve inicijative u okviru politike tržišnog natjecanja; ističe da se tim pristupom ne smije spriječiti proizvodnja robe s nižim cijenama, osobito u sektorima s cjenovno osjetljivijim potrošačima; ističe također važnost načela proporcionalnosti, što znači da ograničenje tržišnog natjecanja ne može prelaziti ono što je nužno za ostvarenje općeg interesa;

50. naglašava zajednički dogovorene ciljeve energetske unije i posebno ukazuje na dimenziju sigurnosti, dekarbonizacije gospodarstva, solidarnosti i povjerenja; ističe važnost osiguranja da se europska energetska tržišta temelje na vladavini prava, tržišnom natjecanju, raznolikosti izvora i dobavljača energije, predvidljivosti i transparentnosti te važnost da se tržišne operatere, s poslovnim nastanom u Uniji ili u trećoj zemlji, spriječi da na štetu konkurenata i potrošača osigura dominantan položaj; u tom pogledu poziva na povećani nadzor takvih tržišnih operatera i, prema potrebi, mjere i obveze nametnute u odnosu na njih; primjećuje da je potrebno na odgovarajući način osobito se suočiti sa strategijom podjele tržišta plina EU-a koju primjenjuju određena energetska poduzeća te time i s potencijalnim kršenjem protumonopolskih pravila EU-a; nadalje uviđa da pravno obvezujuće obveze koje su države članice preuzele u okviru Pariškog klimatskog sporazuma neće biti ostvarene bez konkretnih državnih mjera za promicanje, omogućavanje i stvaranje poticaja za proizvodnju i upotrebu energije iz obnovljivih izvora; prima na znanje predstojeću reviziju smjernica o državnoj potpori i energiji koje više neće isključivati dva sektora koja imaju najveću korist od državnih potpora, nuklearnu energiju i izvlačenje fosilnih goriva, i koje će predviđati veću fleksibilnost za energiju iz obnovljivih izvora koju proizvode potrošači; naglašava važnost dovršavanja energetske unije integracijom tržišta, osobito ulaganjem u interkonekcijske vodove, prema potrebi, te na temelju tržišnih uvjeta i komercijalnog potencijala, kao i povećanjem kapaciteta trgovanja u postojećim interkonekcijskim vodovima; stoga naglašava da sva odobrenja državnih potpora za mehanizme kapaciteta moraju podlijegati ispitivanju stroge nužnosti koje uključuje ispitivanje alternativnih mjera, osobito učinkovitiju uporabu postojećih interkonekcijskih vodova; naglašava da mehanizmi za razvoj kapaciteta često predstavljaju znatne troškove za potrošače i funkcioniraju kao „skrivena” potpora kojom se podupire neisplative i onečišćujuće elektrane, zbog čega je nužno osigurati da ti programi ne budu otvoreni prema imovini koja najviše zagađuje okoliš pri odobravanju državne potpore koja im se dodjeljuje;

51. ističe potrebu za poboljšanom transparentnošću pri razmatranju javno-privatnih partnerstava kako bi se smanjila mogućnost da ih partneri iz privatnog sektora upotrebljavaju za osiguranje konkurentne prednosti nad svojim konkurentima;

52. pozdravlja istragu Komisije o načinima određivanja cijena životno važnih lijekova, osobito u predmetu koji obuhvaća Aspen;

53. ističe važnost dodjele istih prava svim zračnim prijevoznicima prilikom letenja u EU ili iz EU-a; sa žaljenjem potvrđuje da to nije uvijek tako za zračne prijevoznike iz EU-a koji posluju izvan EU-a, a koji podliježu nepoštenim praksama koje utječu na tržišno natjecanje; poziva Komisiju na borbu protiv praksi protivnih tržišnom natjecanju kojima se narušava i zakonodavstvo o zaštiti potrošača; ponovno ističe potrebu za osiguranjem pravednog tržišnog natjecanja između zračnih prijevoznika EU-a i zračnih prijevoznika iz trećih zemalja;

54. naglašava važnost konkurentnog prometnog sektora; primjećuje da jedinstveno tržište u području prijevoza treba nadopuniti, pri čemu je najrascjepkaniji željeznički sektor; pozdravlja korake koje je Komisija poduzela za poticanje dovršetka i poboljšano rada unutarnjeg tržišta za cestovni prijevoz putnika;

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

55. potvrđuje da novi infrastrukturni projekti, uključujući one koji državu članicu povezuju s trećom zemljom, moraju biti predmet zakonodavstva Unije, osobito pravila o razdvajanju i određivanju cijena na tržištu;

56. ističe važnost i potrebu za odgovarajućim financijskim i ljudskim resursima u Glavnoj upravi Komisije za tržišno natjecanje, kao i u nadležnim nacionalnim tijelima, kao i informatičkim i digitalnim stručnim znanjem potrebnim za rješavanje izazova koje donosi gospodarstvo temeljeno na podacima i algoritmu; u tom pogledu podržava predloženi potprogram za tržišno natjecanje u sklopu programa za jedinstveno tržište unutar višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.

57. naglašava da Komisija, kada donosi odluke o tržišnom natjecanju, mora gledati na međunarodno tržište kao na jedno jedinstveno tržište, a ne kao na niz neovisnih lokalnih ili nacionalnih tržišta;

58. naglašava da je međunarodna suradnja nužna za učinkovitu provedbu načela prava tržišnog natjecanja i sprečavanje nedosljednosti u pravnim lijekovima i ishodima mjera provedbe; smatra da je sudjelovanje u poštenim i transparentnim raspravama u tom smislu najbolji način za poboljšanje pravila o tržišnom natjecanju i praksi na svjetskoj razini; podržava aktivno sudjelovanje Komisije te nacionalnih i, kada je to primjenjivo, regionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje u Međunarodnoj mreži za tržišno natjecanje;

59. pozdravlja Direktivu ECN+ koja će znatno poboljšati učinkovitu i dosljednu primjenu prava EU-a o tržišnom natjecanju diljem Unije na način da se osigura da nacionalna nadležna tijela imaju na raspolaganju odgovarajuće alate, sredstva i zaštitne mjere za neovisnost, uključujući transparentan proces odabiranja i imenovanja svog rukovodstva, čime im se omogućava uvođenje odvratajućih kazni u slučaju kršenja tržišnog natjecanja; cijeni prijevremenu pomoć koju je Komisija pružila državama članicama u vezi s provedbom ove Direktive;

60. poziva Komisiju da osigura da se svim budućim trgovinskim sporazumima stvore jednaki uvjeti u pogledu tržišnog natjecanja i državnih potpora; ističe da bi se državne potpore trebale dozvoliti samo u iznimnim i opravdanim slučajevima uređenima zakonom kako se ne bi narušilo tržišno natjecanje i da bi trebalo dopustiti iznimke i obrazloženja povezane s postizanjem ciljeva Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama; podsjeća da i tijela za zaštitu tržišnog natjecanja moraju djelovati na globalnoj razini kao i poduzeća koja nadziru jer su širenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija i pojavljivanje digitalne ekonomije doveli do prevelike tržišne koncentracije i koncentracije moći u nekim sektorima; smatra da su globalna pravila o tržišnom natjecanju i najviši stupanj koordinacije između tijela nadležnih za tržišno natjecanje, među ostalim u pogledu razmjene informacija tijekom postupaka tržišnog natjecanja, preduvjeti za razvoj pravedne trgovine na svjetskoj razini;

61. podsjeća da bi međunarodni sporazumi o trgovini i ulaganjima trebali sadržavati posebno i iscrpno poglavlje o tržišnom natjecanju;

62. poziva Komisiju da pojača svoje napore te pokaže ambicioznost u otvaranju međunarodnih tržišta javne nabave i osiguravanju većeg pristupa javno-privatnim partnerstvima u trećim zemljama za europska poduzeća; smatra da je potrebno smanjiti asimetrije u pristupu ugovorima o javnoj nabavi između Unije i trećih zemalja, poput SAD-a i Kine; poziva sve trgovinske partnere EU-a da europskim poduzećima i radnicima bez diskriminacije omoguće pristup svojim tržištima javne nabave; pozdravlja novu raspravu o instrumentu za međunarodnu javnu nabavu u kojem se utvrđuje da je potrebna recipročnost u slučajevima u kojima trgovinski partneri ograničavaju pristup njihovim tržištima javne nabave i poziva Europsko vijeće da ga brzo usvoji; podržava napore Komisije u pogledu otvaranja tržišta javne nabave trećih zemalja kroz bilateralna trgovinska partnerstva; podsjeća da bi trgovačka društva koja posluju u netržišnim uvjetima i koja posluju prema geopolitičkim okolnostima mogla potući gotovo svakog konkurenta u europskim postupcima javne nabave; poziva Komisiju da nadzire natječaje za javnu nabavu i spriječi da europska poduzeća i radnici trpe zbog neloyalne konkurencije poduzeća pod državnom upravom;

63. podsjeća da je borba protiv nepoštenih poslovnih praksi, uključujući s pomoću politike tržišnog natjecanja, nužna da bi se zajamčili jednaki uvjeti na svjetskoj razini na korist potrošača, radnika i poduzeća te da je to jedan od prioriteta trgovinske strategije Unije; naglašava da se u dokumentu za razmatranje o svladavanju globalizacije navodi da Unija mora poduzeti korake kako bi ponovno uspostavila poštene uvjete tržišnog natjecanja; pozdravlja uključivanje odredbi o politici tržišnog natjecanja u Sporazum o gospodarskom partnerstvu s Japanom i Sveobuhvatni gospodarski i trgovinski sporazum

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

s Kanadom; međutim, žali što te odredbe još uvijek imaju ograničeno područje primjene i ne pružaju učinkovite mehanizme provedbe i rješavanja sporova; skreće pozornost na važnost uključivanja ambicioznih odredbi o natjecanju u sve trgovinske sporazume i njihove provedbe kako bi se zajamčila poštena pravila;

64. pozdravlja prijedlog za uspostavljanje europskog okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja; smatra da je to koristan instrument za zaštitu europskih poduzeća od strateških interesa i nepoštenih tržišnih praksi, koje mogu naštetiti sigurnosti ili javnom poretku, i za očuvanje poštovanja načela poštenog tržišnog natjecanja u EU-u;

65. naglašava važnost antisubvencijskog instrumenta u borbi protiv nepoštenog tržišnog natjecanja na svjetskoj razini te u uspostavljanju jednakih uvjeta kao za pravila EU-a o državnim potporama; u tom kontekstu žali što je 2017. Narodna Republika Kina još jednom uvela najveći broj novih trgovinskih prepreka za europska poduzeća i radnike i što je bila umiješana u većinu europskih slučajeva nedozvoljenih državnih potpora;

66. zabrinut je zbog carinske politike SAD-a i njezinog utjecaja na konkurentnost europskih poduzeća; ističe da bi naponi Komisije da uravnoteži trgovinske odnose s SAD-om trebali biti strogi, ali uravnoteženi, razmjerni i usklađeni s pravilima Svjetske trgovinske organizacije-a;

67. poziva Komisiju da pojača napore u promicanju poštenog tržišnog natjecanja, uključujući borbom protiv neopravdanog korištenja carinskih prepreka i subvencija na globalnom tržištu, putem jače suradnje s drugim zemljama na forumima poput WTO-a, Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), Konferenciji Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju, skupine G20 i Svjetske banke; podsjeća na posao koji je između 1996. i 2004. odrađen u okviru Svjetske trgovinske organizacije u pogledu međuodnosa trgovinske politike i politike tržišnog natjecanja te žali što to pitanje kasnije nije bilo dio programa rada WTO-a; naglašava da odredbe u sporazumima Svjetske trgovinske organizacije, kao što je članak 9. Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS), predstavljaju temelj za daljnju suradnju među članicama WTO-a u području tržišnog natjecanja; stoga poziva na postizanje novog napretka na 12. ministarskoj konferenciji WTO-a u jamčenju poštenog međunarodnog tržišnog natjecanja;

68. izražava zabrinutost zbog navodne nemogućnosti WTO-a da se uhvati u koštac s netržišnim gospodarstvima i riješi problem narušavanja tržišnog natjecanja uzrokovan državnim subvencijama i intervencijama, usprkos tome što vjeruje u temeljnu ulogu WTO-a; pozdravlja trostrano djelovanje SAD-a, Japana i EU-a da ga reformiraju u skladu s tim;

69. poziva Komisiju da poveća potporu malim i srednjim poduzećima u EU-u kako bi mogla štititi i provoditi svoja prava u slučaju nepoštenih trgovačkih praksi poput dampainga i subvencioniranja od strane zemalja izvan EU-a; u tom kontekstu prepoznaje napore Komisije u borbi protiv nepoštenog tržišnog natjecanja u istaknutim slučajevima protiv poznatih društava, ali ističe da je osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja u slučaju malih i srednjih poduzeća također iznimno važno;

70. ističe da je učinkovita provedba odredbi o održivom razvoju trgovačkih sporazuma važna za unapređenje uvjeta života u zemljama partnerima i zaštiti europskih poduzeća od nepoštena konkurencije; pozdravlja uvođenje ekoloških i socijalnih kriterija u postupku reformiranja mjera protiv državnih potpora i antidampinških mjera.

71. ističe da se, iako se europska politika tržišnog natjecanja primjenjuje s ciljem zaštite poštenog tržišnog natjecanja među svim akterima na unutarnjem tržištu, s posebnim naglaskom na interesima potrošača, njome ne ostvaruju željeni rezultati jer su poljoprivredni proizvođači suočeni s neprihvatljivo velikim pritiskom zbog nejednakosti u lancu opskrbe hranom; smatra da bi interesi potrošača i poljoprivrednih proizvođača trebali imati jednaku težinu;

72. smatra da su zbog specifičnih obilježja poljoprivrednih djelatnosti kolektivne organizacije neophodne za jačanje položaja primarnih proizvođača u prehrambenom lancu i ostvarenje ciljeva ZPP-a, kako su utvrđeni u članku 39. UFEU-a, te da se stoga kolektivne aktivnosti koje provode organizacije proizvođača i njihova udruženja, uključujući planiranje proizvodnje, pregovore o prodaji i ugovorne aranžmane, moraju smatrati kompatibilnima s člankom 101. UFEU-a; ističe da se povezivanjem poljoprivrednika u okviru organizacija proizvođača jača njihov položaj u lancu opskrbe;

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

73. smatra da je model međustrukovne organizacije uspješan način sektorskog upravljanja s obzirom na to da se njime strukturira i organizira razmjena između svih dionika u sektoru, koji su pravedno zastupljeni u strukturi organizacije, omogućavanjem prijenosa ekonomskih i tehničkih informacija, poboljšanja transparentnosti tržišta i bolje podjele rizika i koristi; smatra da bi se ZPP-om trebali olakšati različiti, pravilno strukturirani modeli suradnje, kao što je ovaj postojeći, kako bi se olakšalo osnivanje međustrukovnih organizacija na europskoj razini;

74. smatra da, u skladu s trenutačnim trendom, treba dodatno ojačati nadležnosti organizacija proizvođača i međusektorskih organizacija kako bi se pregovaračka moć poljoprivrednika mogla izjednačiti s pregovaračkom snagom trgovaca na malo u lancu opskrbe hranom; smatra da bi trebalo povećati sufinanciranje EU-a za osnivanje i rad tih organizacija;

75. traži od Komisije da olakša provedbu kolektivnih instrumenata za upravljanje tržištem u slučaju kriza s pomoću alata koji ne iziskuju javna sredstva, kao što je povlačenje proizvoda ostvareno u okviru dogovora između subjekata u prehrambenom lancu; smatra da bi takvu mjeru mogle primjenjivati same međustrukovne organizacije;

76. smatra da ulazak proizvoda na europsko tržište iz trećih zemalja koje ne ispunjavaju iste socijalne, zdravstvene i okolišne standarde stvara nepošteno tržišno natjecanje za europske proizvođače; poziva, stoga, na zaštitu osjetljivih sektora i sustavnu primjenu načela uzajamnosti i usklađenosti u pogledu poljoprivrednih proizvoda, kako u budućim tako i u tekućim trgovinskim pregovorima; poziva Komisiju da taj aspekt uključi u pregovore o Brexitu;

77. naglašava da bi pristup unutarnjem tržištu EU-a trebao ovisiti o poštovanju sanitarnih, fitosanitarnih i okolišnih standarda; traži od Komisije da promiče ekvivalentnost mjera i kontrola između trećih zemalja i EU-a u području standarda zaštite okoliša i sigurnosti hrane kako bi se zajamčilo pošteno tržišno natjecanje; napominje da najviši standardi zaštite okoliša i dobrobiti životinja mogu podrazumijevati više troškove te da stoga snižavanje standarda može dovesti do nekonkurentnog ponašanja;

78. ističe da klimatske katastrofe, čije su žrtve poljoprivrednici, utječu na tržište i oslabljuju njihov položaj u lancu opskrbe hranom; podsjeća na to da se u antidampinškim pravilima EU-a⁽¹⁾ koja se, među ostalim, primjenjuju na poljoprivredni sektor smatra da se okolišnim dumpingom stvara nepošteno tržišno natjecanje; zahtijeva da se u obzir uzmu interesi europskih građana koji traže održivo društvo prihvatljivo za okoliš; stoga poziva Komisiju, vodeći računa o funkcioniranju jedinstvenog tržišta i koristima za društvo u cjelini, da omogući izuzeća od pravila o tržišnom natjecanju kako bi se olakšala suradnja, i na horizontalnoj i na vertikalnoj razini, u kontekstu inicijativa za održivost;

79. ističe da se pojam „poštene cijene” ne bi trebao smatrati najnižom mogućom cijenom za potrošača, već bi to trebala biti razumna cijena koja svim stranama u lancu opskrbe hranom omogućuje pravedne prihode; naglašava da potrošači imaju i druge interese osim niskih cijena, uključujući dobrobit životinja, okolišnu održivost, ruralni razvoj, inicijative za smanjenje upotrebe antibiotika i sprečavanje antimikrobne otpornosti itd.;

80. pozdravlja činjenicu da se Skupnom uredbom⁽²⁾ uvode postupci kojima skupina poljoprivrednika može od Komisije tražiti neobvezujuće mišljenje o sukladnosti kolektivne aktivnosti s općim odstupanjem od pravila o tržišnom natjecanju na temelju članka 209. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007, (Uredbe o jedinstvenom ZOT-u); u svjetlu preporuke Radne skupine za tržišta poljoprivrednih proizvoda poziva Komisiju da pojasni područje primjene općeg odstupanja za poljoprivredu i njegovo preklapanje s odstupanjima utvrđenima u člancima 149. i 152. te da preciznije utvrdi iznimke kako bi suspenzija primjene članka 101. UFEU-a, kad je to potrebno, bila provediva i ostvariva;

⁽¹⁾ COM(2013)0192.

⁽²⁾ Uredba (EU) 2017/2393 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2017. o izmjeni uredbi (EU) br. 1305/2013 o potpori ruralnom razvoju iz Europskoga poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (EU) br. 1306/2013 o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike, (EU) br. 1307/2013 o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike, (EU) br. 1308/2013 o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i (EU) br. 652/2014 o utvrđivanju odredaba za upravljanje rashodima koji se odnose na prehrambeni lanac, zdravlje i dobrobit životinja te na biljno zdravstvo i biljni reprodukcijski materijal (SL L 350, 29.12.2017., str. 15.).

Četvrtak, 31. siječnja 2019.

81. podsjeća da je pojedinačna gornja granica za de minimis potpore u poljoprivrednom sektoru bila udvostručena 2013. (sa 7 500 EUR na 15 000 EUR) radi suočavanja sa sve češćim klimatskim, zdravstvenim i gospodarskim krizama; ističe da je istodobno nacionalna gornja granica de minimis potpora tek malo prilagođena (s 0,75 % na 1 % vrijednosti nacionalne poljoprivredne proizvodnje), čime je smanjen manevarski prostor država da pomognu poljoprivrednim gospodarstvima u teškoćama; stoga podržava prijedlog Komisije da se državama članicama i regijama omogući veća fleksibilnost u okviru pravila de minimis za poljoprivredu;

82. pozdravlja novosti koje se uvode Skupnom uredbom kako bi se olakšala primjena odredbi članka 222. Uredbe o jedinstvenom ZOT-u, čime se omogućavaju privremena odstupanja od prava tržišnog natjecanja; međutim, poziva Komisiju da pojašni primjenu članaka 219. i 222. Uredbe o jedinstvenom ZOT-u, u vezi s provedbom mjera u slučaju tržišnih poremećaja i ozbiljnih neravnoteža na tržištu, s obzirom na to da pravna nesigurnost koja je trenutačno prisutna u pogledu obaju članaka dovodi do toga da ih nitko ne primjenjuje zbog straha od moguće neusklađenosti s pravilima tijela nadležnih za tržišno natjecanje u državama članicama;

83. podsjeća na to da je došlo do znatnog horizontalnog i vertikalnog restrukturiranja, što je dovelo do daljnje konsolidacije u već ionako koncentriranoj industriji sjemena, agrokemijskoj industriji, sektoru životinjske genetike i industriji poljoprivrednih strojeva, kao i u sektorima prerade i maloprodaje; poziva Komisiju da, u tom kontekstu i nakon što je grupa Bayer kupila poduzeće Monsanto, koji zajedno kontroliraju približno 24 % svjetskog tržišta pesticida i 29 % svjetskog tržišta sjemena, osigura zaštitu interesa poljoprivrednika, građana i okoliša u EU-u

84. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, nacionalnim i, ovisno o slučaju, regionalnim tijelima država članica nadležnima za tržišno natjecanje te nacionalnim parlamentima država članica.
